

רע"פ 1771/19 - ליאור עבודי, ליאור עבודי יעקב חי שחר נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 1771/19

רע"פ 2375/19

לפני: כבוד השופט ג' קרא

המבקשברע"פ 1771/19:
המבקש ברע"פ 2375/19:
ליאור עבודי
יעקב חי שחר

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה בתיק עפ"ת 32572-02-19 מיום 1.3.2019 על ידי כב' השופט דאוד מאזן ובקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בתיק עפ"ת 44013-12-18 מיום 20.3.2019 שניתן על ידי כב' השופטת נאוה בכור

בשם המבקשים: עו"ד דוד גולן
בשם המשיבה: עו"ד חיים שוויצר

החלטה

לפניי שתי בקשות רשות ערעור. לאור בקשת הצדדים כולם, ובשל זהות הטענות המועלות בבקשות, מצאתי לנכון לדון בהן יחדיו.

המבקש ברע"פ 1771/19 (להלן: המבקש 1) הגיש בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי חיפה (כב' השופט ד' מאזן) בעפ"ת 32572-02-19 מיום 1.3.2019, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש 1 על דחיית בקשתו להארכת מועד להישפט בגין עבירת תעבורה על ידי בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (כב' השופטת ר' עמוד 1

המבקש ברע"פ 2375/19 (להלן: המבקש 2) הגיש בקשתרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת נ' בכור) בעפ"ת 44013-12-18 מיום 20.3.2019, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש 2 על דחיית בקשתו לביטול פסק דין שניתן בהיעדרו בגין עבירת תעבורה על ידי בית משפט השלום לתעבורה פתח תקוה (כב' השופטת ל'שליזינגר-שמאי) בתת"ע 12718-03-18.

רקע והליכים קודמים-רע"פ 1771/19

1. רכבו של המבקש 1 צולם במצלמה מסוג א-3 כשהוא נוסע מעל המהירות המותרת בדרך עירונית, עבירה לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה). המבקש 1 לא שילם את הקנס שבצד הדו"ח ולא הגיש בקשה להישפט במועד, וזאת לאחר שהדו"ח חזר אל השולח בציון "לא נדרש". בחלוף למעלה משנה ממועד ביצוע העבירה, עתר המבקש 1 לבית משפט השלום בבקשה להארכת מועד להישפט לפי סעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חסד"פ), בטענה כי לא קיבל את הודעת תשלום הקנס המקורי, וכי לא ברור מאישור הדואר אם נשלחה אליו הודעה ביחס לדו"ח זה. עוד טען כי טרם הוכחה אמינות מערכת המצלמות מסוג א-3, ומשכך יש להיעתר לבקשתו להארכת מועד להישפט כדי למנוע עיוות דין בעניינו.

בית משפט השלום דחה את בקשתו וקבע כי בעניינו של המבקש 1 לא מתקיימים התנאים הקבועים בסעיף 230 לחסד"פ להארכת מועד להישפט מקום שלא עלה בידו להראות מדוע לא הגיש בקשה להישפט במועד או להצביע על "נימוקים מיוחדים אחרים" כלשון הסעיף. כך, נקבע כי מאישור המסירה שצירף המבקש 1 עולה כי הדו"ח נשלח לכתובת המבקש 1 וחזר בציון "לא נדרש" ומשכך קמה חזקת מסירה, וכי המבקש 1 לא הפריך חזקה זו ואף לא צירף תצהיר שיתמוך בבקשתו. עוד נקבע כי הטענה הכללית לפיה יש ספק באמינות מכשיר המצלמה א-3 אינה עולה כדי "נימוקים מיוחדים אחרים" להארכת מועד להישפט.

2. המבקש 1 ערער על ההחלטה לבית המשפט המחוזי. בערעורו חזר המבקש 1 על טענותיו שהעלה לפני בית משפט השלום תוך שהרחיב טענותיו בעניין אמינות מערכת המצלמות א-3. נטען כי במועד ביצוע העבירה טרם הוכחה אמינות מערכת מצלמות זו, כפי שעולה מפסק הדין שניתן בבית משפט השלום לתעבורה בעכו פל"א 4745-08-13 מדינת ישראל נ' בדראן ואח' (6.9.2018) (להלן: עניין בדראן). כך, ובעקבות פסיקה זו, הוקפאו מערך גביית הקנסות והאכיפה באמצעות מערכת המצלמות א-3. בנוסף, הפנה המבקש 1 לפסיקות שונות של בתי משפט לתעבורה המצביעים על גישה לא אחידה באשר לעילת "עיוות הדין" בבואם לבחון בקשה להארכת מועד להישפט, כאשר בסיס ההרשעה הוא מערכת המצלמות א-3.

בית המשפט המחוזי דחה את הערעור בקבעו כי התנאים הקבועים בסעיף 230 לחסד"פ אינם מתקיימים בעניינו של המבקש 1. כך, נפסק כי המבקש 1 לא צירף תצהיר או כל ראיה שתתמוך בתשתית העובדתית עליה הוא עומד בבקשתו, ואין די בטענה הכללית לפיה לא קיבל את הודעת תשלום הקנס. באשר לטענת עיוות הדין, קבע בית המשפט כי "פסק דינו של בית משפט לתעבורה בעכו בעניין בדראן לעיל אינו יכול להצדיק, הוא כשלעצמו, בקשה להארכת מועד להישפט, תקופה משמעותית לאחר ביצוע העבירה, ולהפוך את פסק הדין בעניין בדראן כתקדים מחייב או פסק דין היוצר בין המדינה ובין כל נאשם שהוא בעבירת תעבורה, שצולם בתצלום מצלמת א-3, השתק ומניעות

מטעם המדינה. " זאת, כך נקבע, בייחוד שעה שהמבקש 1 אינו כופר בעבירה המיוחסת לו בדו"ח ושעה שאינו מצביע על נימוק להשתהות הכבדה שבהגשת הבקשה.

רקע והליכים קודמים-רע"פ 2375/19

3. רכבו של המבקש 2 צולם במצלמה מסוג א-3 כשהוא נוסע בדרך עירונית במהירות של 106 קמ"ש עת המהירות המותרת הרשומה בתמרור היא 60 קמ"ש, עבירה לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה. בגין עבירה זו, נשלחה אל המבקש 2 הזמנה לדין וכתב אישום. ביום 30.4.2018 התקיים משפטו של המבקש 2 בהיעדרו שעה שלא התייצב למשפט. לפיכך קבע בית המשפט כי המבקש 2 מודה בעובדות כתב האישום, וגזר עליו קנס בסך 1,600 ש"ח, פסילת רישיון נהיגה למשך של 30 יום ופסילה מותנית.

4. המבקש 2 הגיש בקשה לביטול פסק הדין שניתן בהיעדרו לבית משפט השלום לתעבורה בנימוקים לפיהם הוא לא קיבל את ההזמנה לדין, וכי "למבקש טענות נגד הדו"ח עצמו, במיוחד כאשר מדובר בעבירה שנאכפה על-ידי מכשיר א-3...". בית משפט השלום לתעבורה דחה את בקשתו בקבעו כי ההזמנה לדין נשלחה למבקש 2 תוך שחזרה בציון "לא נדרש", ולכן קמה חזקת מסירה; כי משבחר המבקש 2 שלא לקבל את ההזמנה לדין, אין לו להלין אלא על עצמו; וכי גזר הדין מידתי וסביר.

5. ערעור שהגיש המבקש 2 לבית המשפט המחוזי נדחה. נקבע כי לא נפלה טעות בהחלטת בית המשפט השלום לתעבורה בקביעתו לעניין אישור המסירה, וכי "לא מצאתי כי ייגרם עיוות דין למערער - אכן פסק הדין מידתי וסביר, וככל שהדבר נוגע למכשירי א-3, אין הכרעה מחייבת בעניין שיש בה כדי להצדיק את ביטול פסק הדין".

נימוקי הבקשות והתגובה להן

6. בבקשות שלפניי טוענים המבקשים כי ישנן פסיקות סותרות מאת בתי משפט מחוזיים ובתי משפט שלום לתעבורה בשאלה האם מה שנפסק בעניין בדראן מקים חשש לעיוות דין באופן המצדיק הארכת המועד להישפט או ביטול פסק דין שניתן בהיעדר, וזאת כאשר בסיס ההרשעה הוא מערכת המצלמות א-3.

המבקש 1 טוען בנוסף כי אין חובה לצרף תצהיר לבקשה להארכת מועד להישפט מקום שבבקשה נטענות טענות משפטיות בלבד, ומשכך, לשיטתו, שגה בית המשפט המחוזי עת דחה את הערעור, בין היתר, מהטעם שהמבקש לא תמך בקשתו בתצהיר.

7. בהתאם להחלטתי מיום 23.5.2019, בהסכמת המבקשים, הגישה המשיבה תגובה אחת לשתי בקשות רשות הערעור. המשיבה מתנגדת לבקשות למתן רשות ערעור, וטוענת כי בעניין בדראן לא נפסק כי המצלמות לא אמינות, אלא כי התביעה לא עמדה בנטל להוכיח את אמינות המצלמות באותו המקרה. משכך, סבורה המשיבה כי אין בפגם ראייתי זה כדי ללמד על "פוטנציאל ממשי לשינוי התוצאה" כנדרש להוכחת טענה מסוג עיוות דין. עוד טוענת המשיבה כי מעיון בפסקי הדין של בתי המשפט המחוזיים אליהם מפנים המבקשים בבקשותיהם עולה כי רובם ככולם

קבעו כי עניין בדראן לכשעצמו אינו מקים חשש לעיוות דין באופן המצדיק הארכת מועד להישפט. בהקשר זה נטען כי רק מספר החלטות של בתי משפט שלום לתעבורה הורו על הארכת מועד להישפט, וכי החלטות אלו עומדות בניגוד לפסקי הדין המנחים של בתי המשפט המחוזיים בעניין.

באשר לטענת המבקש 1 כי לא היה עליו לצרף תצהיר לבקשתו להארכת מועד להישפט מקום שהעלה בה רק טענות משפטיות, טוענת המשיבה כי טענתו הראשונה בדבר אי-קבלת הודעת תשלום הקנס בדואר היא טענה עובדתית, ומשכך היה עליו לתמוך טענה זו בתצהיר ערוך כנדרש.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון בבקשות על נספחיהן ובתגובת המשיבה להן, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשות להידחות. הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים חריגים שבהם עולה שאלה בעלת חשיבות ציבורית או כללית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים או במקרים שבהם מתעורר חשש לאי-צדק מהותי או לעיוות דין (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לב(3) 123 (1982); (רע"פ 6487/12 דביר נ' מדינת ישראל (15.7.2013)). איני סבור כי בקשות רשות הערעור עומדות באמות המידה האמורות, משום שהן אינן מעלות סוגיות כגון דא וכל הטענות המנויות בגדרן נוגעות לנסיבות הפרטניות של המבקשים. אף לא שוכנעתי כי נגרם למבקשים עיוות דין או אי-צדק חמור המצדיק התערבות ב"גלגול שלישי".

9. בית משפט זה קבע לאחרונה כי הנפסק בעניין בדראן אינו מקים חשש לעיוות דין באופן המצדיק הארכת מועד להישפט. כך, נקבע כי:

"...ואולם בתי המשפט המחוזיים כבר הבהירו במספר פסקי דין בהם דחו ערעורים על דחיית בקשות להארכת מועד, כי פסק הדין בענין בדראן לא פסל את מצלמות א-3, ומכל מקום פסק דין זה אינו בגדר תקדים מחייב ואף לא הלכה מנחה (עפ"ת (חיפה) 51857-11-18 חמדאן נ' מדינת ישראל (3.12.2018); עפ"ת (י-ם) 7334-12-18 דוד נ' מדינת ישראל (26.12.2018); עפ"ת (י-ם) 46562-12-18 אטיאס נ' מדינת ישראל (14.3.2019)).". (ע"פ 2983/19 סאלח פחמאוי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (18.6.2019); וראו, בנוסף, רע"פ 2795/19 ליאור עבודי נ' מדינת ישראל (6.5.2019)).

דברים אלה מקובלים עלי, והם נכונים גם ביחס לביטול פסק דין שניתן בהיעדר. לאמור, כי הנפסק בעניין בדראן אינו מצדיק הארכת מועד להישפט לפי סעיף 230 לחסד"פ או ביטול פסק דין שניתן בהיעדר.

10. באשר לטענת המבקש 1 כי אין חובה לצרף תצהיר לבקשה להארכת מועד מקום שהבקשה מבוססת על טענות משפטיות בלבד, הרי שבבקשתו להארכת מועד להישפט טען המבקש 1, בין היתר, כי לא קיבל את הודעת תשלום הקנס בדואר. אין חולק כי מדובר בטענה עובדתית, ומשכך, בצדק נקבע כי לא עלה בידו לסתור את חזקת המסירה מקום שטענתו זו נטענה בעלמא וללא כל תימוכין. כבר נפסק בבית משפט זה כי "כאשר דו"ח העבירה, ההזמנה לדיון, או כתב האישום נשלחים בדואר רשום לכתובתו של המבקש במשרד הפנים, לא תעמוד לו, ככלל, טענה לקיומה של סיבה מוצדקת לאי התייצבות... טענות לשיבושים בהגעת דברי הדואר יש לתמוך בחומר ממשי, ואין להעלות טענות מסוג זה בעלמא וללא כל תימוכין" (רע"פ 8427/17 מדינת ישראל נ' סאלם, פסקה 35 (25.3.2018)).

ניתנה היום, ח' בתמוז התשע"ט (11.7.2019).

שׁוֹפֵט
